

Húsvéti cikk

TÓTH LÁSZLÓ¹

A dr. Navracsics Tiborral készített Szabad Európa-interjú margójára: „Mefogott, részrehajló vagyok...”

Bizony, régi magyar igazság, hogy „egy fenékkal két pejlovat soha meg nem űlheted”. Nem sikerült ez Pozsgay Imrének sem, másoknak meg egy pejlovat sem sikerült igazán megülni.

Elöttem a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége folyóirata, a *Comitatus* 2010. júliusi száma, amelyben az *Újra a megyékről – Idézetek és tézisek* című „kis szösszenetemben” szokásomhoz híven sok, általam komolynak tartott szakembert idéztem. 20 év távlatából egykori professzorom, Takács Imre alkotmányjogász mellett megtisztelő volt részt vennem a *Comitatus* 1992. augusztus–szeptemberi számában.² 20 év alatt olyan szerzők mellett, mint Bihari Mihály, Kulcsár Kálmán, Sárközy Tamás, Verebélyi Imre, Kiss László, Stumpf István, Zongor Gábor, Agg Zoltán, Hudi József, Oláh Miklós, Szegvári Péter, Balázs István, Fürcht Pál, Kara Pál, Szabó Lajos, Fogarasi József, Navracsics Tibor, Pálné Kovács Ilona... a teljesség igénye nélkül.

„A hatalmi egyensúlyként is szereplő önkormányzatok gazdasági gyengeségük folytán mégsem függetleníthetik magukat a központi hatalomtól. A demokratikus önkormányzati rendszer leggyakoribb korlátai: az arányos képviselet elvének a megsértése, az önkormányzat politikai céljainak keresztelése az anyagi támogatás megtagadásával.”³

Legutóbb a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvény, illetve a Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről szóló 294/2020. (VI. 18.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság 8/2021. (III. 2) AB határozata elutasította. Szépségtapaszként az Alkotmánybíróság hivatalból megállapította, hogy „az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdés második mondatából fakadó alkotmányos követelmény, hogy az Országgyűlés, veszélyhelyzet

esetén a Kormány közérdekből csökkentheti, azonban nem lehetlenítheti el a helyi önkormányzatok működését, nem üresítheti ki az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében szereplő alkotmányosan védett feladatköreiket”.

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolásában rámutatott: „Meglátásom szerint valódi jogszabályi garanciája annak nincsen, hogy az az adott település, amelynek önkormányzata az átadást megelőzően még jogosult volt az érintett adóbevétel beszedésére, abból a jövőben bizonyosan arányosan részesüljön, vagy részesüljön egyáltalán. Ez adott esetben a helyi önkormányzathoz való jog egyenlőségének a sérelméhez is vezethet.”

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye szerint „a konkrét esetben az Abtv.⁴ 46. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítania”. Hisz ez a szerv az Alaptörvény legfőbb öre – fejezi be különvéleményét dr. Pokol Béla alkotmánybíró.

*Nemzeti minimum 2020-ban*⁵ című írásomban idéztem Sárközy Tamás *Kétharmados túlkormányzás* című könyvét (Budapest, Park, 2014), hogy bár Magyarország legújabb demokratikus történetében (Navracsics Tibor: „*eljárési demokrácia*” – a hivatkozott riportban) 4 alkalommal is volt 2/3-os kormányzás (1994–1998 Horn Gyula, 2010–2022 Orbán Viktor), de egyik kormány sem törekedett a nemzeti minimum megteremtésére. Kulcsár Kálmán a nemzeti minimum legfőbb összetevőit a köztársasági elnök közvetlen megválasztásában, az önkormányzati autonómiában és a kétkamrás országgyűlésben látta.⁶

Nem mellesleg, Kossuth Lajos alkotmány-tervezetében az országgyűlés második kamaráját a „*megyék gyűlésének*” nevezte.

Miközben több tekintélyes szakember szerint a „*centrális erőter*” következtében mára már összecszúszott a törvényhozói és a végrehajtói hatalom. Az igazságszolgáltatási, bírói hatalmi

¹ Jogász, jogtanácsos, a Heves Megyei Önkormányzat egykori aljegyzője.

² Dr. TAKÁCS Imre (1992): A helyi önkormányzati rendszer kialakulása Magyarországon. *Comitatus*, 1992/8–9. 5–6.

³ TAKÁCS Imre (1992): *Alkotmány-tan*. Budapest, Századvég.

⁴ Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény.

⁵ *Új Magyar Közigazgatás*, 2020/1. 49–52.

⁶ Hiányzik a nemzeti minimum – Interjú dr. Kulcsár Kálmán akadémikussal. *Magyar Hírlap*, 1997. február 15.

ág és az önkormányzati autonómia összezsugorítása után a tudomány, a kultúra, az egyetemi és a civil szféra egyre nagyobb része is a központi hatalom „túlkormányzása” alá kerül. Példák sora bizonyítja a nemzeti-keresztény kormányzás ezen törekvését célzó személyi döntéseket.

A 2011. április 25. napján elfogadott – az 1949. évi XX. törvénnyel elfogadott és 1989-ben alapjaiban módosított Magyar Köztársaság Alkotmányát, az ún. „sztálini alkotmányt” felváltó – Alaptörvény 2020 decemberében elfogadott 9. módosítása szerint „az apa férfi, az anya nő”, egyben megszűnik a közalapítványi vagyon „kiszervezésével” annak közpénzjellege.

Navracsics Tibor – egyetemi tanár, kormánybiztos, a veszprémi Pannon Egyetem kuratóriumának tagja, aki miniszterelnök-helyettesként, igazságügyi és közigazgatási miniszterként 2010-ben elindította az igazságügyi és Magyar Zoltán nevével fémjelzett közigazgatási reformot – Húsvét előtt a Szabad Európának adott interjújában elmondta, hogy bizonyos kérdésekben „részhajlónak” tartja magát, és hogy 10 év elteltével szükségesnek látja a reformok felülvizsgálatát: mi az, ami bevált, és amin sürgősen változtatni kellene, példának okául a felgyülemlett hatalmas ügyirathátralék kezelése.

Az interjú kapcsán ismét előjövő gondolataim hatására Szórényi Levente – Bródy János megkerülhetetlen klasszikusa alapján kérdezem: Mondd, Te *mit* választanál?

Én az egri végekről csak ezt-azt látok, hallok, s mint családomb mondogatja, nem is értek hozzá, és főleg mi közöm hozzá – 40 év jogász, közigazgatási munkával a hátam mögött.

Olvasom újra kissé naiv, bár világosnak szánt 1992. évi írást: „*A feltételes mód megszüntetése megoldhatja a közép-szint problémáit, és bekövetkezik a közigazgatás holnapja Magyarországon is. Eleget téve az Európai Tanács által kiadott, és 1996-ban általunk is elfogadott »A helyi önkormányzatok európai chartája« szellemiségének és követelményeinek. Ehhez azonban a hatalom mindenkori birtokosának józan belátása és önkorlátozó képessége szükségeltetik.*” 2010-ben, az áprilisi országgyűlési választások után naiv örömmel üdvözöltem, hogy 8 év hol nyílt, hol „lopakodó” regionalizmusa után a hét önkormányzati érdekszövetség ismét tárgyalóasztalhoz ült a Kormány – Önkormányzatok Egyeztető Fórumán, és megfogalmazta az önkormányzati rendszer átalakításának feladatait 12 pontban...

A szakma élő legendája, Verebélyi Imre egyszer mosolyogva megjegyezte: „*A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége által kiadott Comitatus már majdnem olyan, mint a Belügy-minisztérium szakfolyóirata, a Magyar Közigazgatás.*” 2007-ben az akkori hatalom beszüntette a 100 éves szakfolyóiratot. A Professor úr 2008-ban megalapította a CompLex Kiadó közreműködésével az *Új Magyar Közigazgatás* folyóiratot, amely 2014–2019 között a Közszolgálati Tisztviselők Szakmai Szervezeti Szövetsége (KÖZSZÖV), 2020-tól a Wolters Kluwer Hungary kiadásában jelenik meg. A szerkesztőbizottság elnöke Stumpf István, főszerkesztője Gyergyák Ferenc.⁷

⁷ Kézirat lezárva: 2021. 04. 04.